

כג:

עין משפט
נר מצוה

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמ"ג

מוסרות הש"ם

א ברכות י"ז: שמחת פ"י
ב [נמשך] שמחת פ"י כדכח
ג אכל נכרי"ת. ית. איתא ר"ש
ד כן מ"ל. ג. א. א. א. א. א.
ה לנמן דלחילתו ולא נהג
ו אבילות כ"ג. (ד) וברך
ז אלהים את יום השביעי כ"ה
ח תמיד יום ש"ק. (ה) פ"ה
ט (ד) ר"ש. (ו) שמחת
פ"י. (ז) ממשע דלפני כ"ג
כ"ג.

גליון הש"ם

גם: וחיוב כ"ה ובחפ"ה
ובחפ"י"ן ובכל צוה.
בכרית כב"י"א וז' איתא
והייב בכל מצות האמורות
בתורה ובר"ף שם ח"ב
כ"ג א"ן ותפלה ובכל מצות
האמורות בתורה.

מוסף רש"י

מי שנתן מוטל לפניו
אוכל בבית אחר. דנלח
לכונן לר"ג [ברכות י"ז].
ואינו מיסב. לר"ג
המטעים תשיות על ל"ו
השחלות וצמחה [שם].
ואין מברך. וישו לר"ג
לכרך ברכת תמולה [שם].
ואין מומן. איש לר"ג
לכרך ברכת המזון [שם].
ואין מברכין עליו. א"ן
לר"ג שכיב לו אחרים
בכרית הלחם [שם י"ח].
ואין מומן עליו. א"ן
מלפני עם שלש ליומון
[שם]. תשמיש המטה
איכא בינייהו. לר"ש ח"ב
אבל בטובה בשבת [שם].

קנו א מ"י פ"ד ת"ל אכל
ה"י כמ"ע ע"ן מ"ד
כ טושי"ע י"ד כ"י שמה
סניף א וטושי"ע א"ת כ"י
קנו סניף ה:
קנו ב מ"י פ"י שם הלכה
א כמ"ע ע"ן כ טושי"ע
י"ד כ"י ט סניף א:

רבינו הגנאל

והשאה [אבלו] ורג
אפסוקי דלא מיספקא
מיביעיא כ"י. ל"טא כח"א.
מי שמתו מוטל לפניו
אוכל בבית אחר כ"י ע"ד
ובשבת מיסב ואוכל בשר
ושוחה י"ן ומברך וימון
ומברכין עליו וימון
עליו. וחיוב בחפלה
ובקריית שמע ובתפילין
ובכל מצות האמורות
בתורה. רבן גמליאל אומר
מותר שנתחייב באלו כן
נתחייב בכלן. אומר ר'
יוחנן חשישה הטסה איכא
בינייהו. מאי לאו בהא
קמיפלגי. תנא קמא סבר
יש אבלות בשבת ורבן
גמליאל סבר אין אבלות
בשבת [ואפילו חשישה
הטסה ש"י. ודחינן ממאי
דלמא עד כהן לא קאמר
תנא קמא הכי דאסור
בתשמיש המטה אלא
משום דמתו מוטל לפניו
כו.

יש אבילות בשבת. דבריש שזנעא מיירי דפירש קונט' וזכמון נמי לימא כחגא מייתי פלוגתא דרשב"ג ורשב"ג דהוי דבריש שזנעא וכהי משמע קלמ כירושל' דלעיל אמתמין דהשבת עולה פלגי רבי יוחנן ורשב"ג אס אסור בשבת בתשמיש המטה משמע דפלגי כעין פלוגתא דהכא ואלכיל דרבי יוחנן יש שאומרים שם מותר ואותו חולק על הש"ס שלנו דל"ר יוחנן כפי"ק דכחכות (דף ד. ו) ויש אע"פ שאמרו אין אבילות בשבת אבל דבריש שזנעא נהג וקלמ קשה לי מימה בשמעתינן אצ"י אשכחיה לרב יוסף דפרים קודרס ארישה אמר ליה לא סבר לה מר אין אבילות בשבת אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן דבריש שזנעא נהג שמה היה סבור דפרים קודרס ארישה הוה דבריש שזנעא ויהא ויהא דלמר פריעת הרשע חונה וכמאן דלמר שפירעת הרשע חונה ולא היה מחלק בין נביתו בין חוץ לביתו והוא השיב לו נביתו חשיב נעמל: מאן דאמר יש אבילות בשבת מוקתי עולה. פירש הר"ר ז"ל מדקמיני ולא פירש ואין זה אבילות אלא אבילות עולה נהג זה לא כן היה לו לפרש הכי נביתו הנ"ל דעולה לא נהג זה אבילות דכיון דעולה משמע דנהג זה אבילות ומשני אידי דקמיני עולה אין עולין קמס מנא דרישא פירש קמס ולא נהירא ופירש ר' שמעון ז"ל מרנו מנא דאמר יש אבילות דקמיני עולה משמע דעולה לכל מנין שבעה ולא אבילות שיהא בשבת מה שנהא אמתול ומתוך כך תבעה שבת לחשבנו כשם שע"ש עולה לחשבנו מ"ד אין אבילות בשבת דקמיני אינה מפסקת אע"פ דתשיבא כולי האי לנטל אבילות גבוה מ"מ אינו מפסיק דל"כ פשיטא וקפרינך ואלה הא דקמיני עולה דמשמע דנהג אבילות כשאר ימים ומשני אידי דקמיני גבי י"ט אין עולין לגמרי לא למנין ולא לאבילות משום שמחה דכתיב בהן

יש אבילות בשבת והני אמרי אין אבילות בשבת מאן דאמר יש אבילות בשבת דקמיני עולה מאן דאמר אין אבילות בשבת דקמיני אינה מפסקת אי סלקא דעתך יש אבילות בשבת השתא אבילות נהגא אפסוקי מיבעיא ואלא הא קמיני עולה אידי דקבעי למיתנא סיפא אינן עולים תנא רישא עולה ולמאן דאמר יש אבילות בשבת הא קמיני אינה מפסקת משום דקבעי למיתנא סיפא מפסיקין תנא רישא אינה מפסקת לימא כחגא א"מ שמתו מוטל לפניו אוכל בבית אחר אין לו בית אחר אוכל בבית חברו אין לו בית חברו ועושה לו מחיצה לעשות מחיצה מחזור פניו ואוכל ואינו מיסב ואוכל ואינו אוכל בשר ואינו שוחה י"ן ואין מברך ואין מומן ואין מברכין עליו ואין מומן עליו ופטור מקריאת שמע וכן התפלה וכן התפילין ויכול מצות האמורות בתורה ובשבת מיסב ואוכל בשר ושוחה י"ן ומברך ומומן ומברכין ומומנין עליו * והייב בקריאת שמע ובתפלה ובתפילין ובכל מצות האמורות בתורה * רבן גמליאל אומר מתוך שנתחייב באלו נתחייב בכלן ואמר ר' יוחנן תשמיש המטה איכא בינייהו מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר יש אבילות בשבת ומר סבר אין אבילות בשבת ממואי דלמא עד כאן לא קאמר תנא קמא התם אלא משום דמתו מוטל לפניו אבל הכא דאין מתו מוטל לפניו לא וע"כ לא קאמר ר"ג התם דאביתו לא חל אבילות עליה אבל הכא דחל אבילות עליה הכי נמי בעא

לשון עמנו דתנא כ"י"ט תנא בשבת דלא להפליג בלשון המשנה ומיהו עולה דשבת ואינו למנין דלא אבילות לא ספקא אלא אי נהגא אבילות גבוה וכו' לפי פירוש זה ואלה הא דקמיני עולה ומשני לעולם לא נהגא וידידי דתנא כ"י וא"כ המשנה אין שטת הש"ס לומר אידי דתנא הא תנא נמי הא אלא נמילתא דאמת אלא דלא לריבי אבל דבריש נראה שקר אין לו לשונות ועוד יש להקשות לפי מה שפירש אי הכי ליתני שבת אינו עולה והוי דומיא דסופא יותר עד כאן לשון הר"א ונמו' הרב מקשה דמשמע אפילו למאן דאמר דלא נהגא עולה למנין שבעה וא"כ ברבג נמי אע"פ דלא נהגא היא עולה ולעיל אמרי' לענין שבעה אלא קמבעיא ליה דלא נהגא מצות שבעה ברבג ומתוך אע"פ דשבת עולה רבג אינו עולה והואיל ואין אבילות כלל משום דכתיב בהן שמחה שבת מיהא לא כתיב שמחה אפילו אינה נהגת עולה בירושלמי מפרש טעמא דשבת דאין אבילות נהג כו משום דכתיב (משל י) ברכת ה' היא מעשיר ולא יוסף ענב עמה ושבח כתיב ביה ברכה(ד): ואינו אוכל בשר ואינו שוחה י"ן. נראה דכי היכי דשרי בפרק בתרא דתענית (דף ג.) גבי ערב תשעה חזק בשר כל זמן שאינו כשלמים ויין גמטה הכי נמי שרי בלאוין מיהו אין רגילין לנהוג בהן הימר לא בכלן ולא בתשעה חזק תימה משמע דאין חמור מאכל דלא מליטו אלא שיהא בו איסור בנשר ויין ולענין קדשים אשכחן דלכל אוכל נקדשים ואין אסור גבי אונן ובאבילות אסורין אבל דבריש שאינם אסורין משום אבילות אלא משום שיש לו להיות טרוד בקבורת ממו ולא ימשך אחר דבריש אחרים כגון אבילות בשר ושחית י"ן אסורי בלאוין דוקא ושמיש המטה דמשמע בסמוך דאסור בלאוין כהא נמי שמה ימשך או שמה שמחה יתירתא וחופפה כך מלאחי ובתכלתא ובתכונותא לא דעינין אי שרי בלאוין ואין ללמוד איסור לגלגל מדתני' במש' שמחה(ה) היא גמלגל אסורין דאין מותר מקרובי הרי זה יגמור משמע הא לא התחיל אסור דלמא בשמועה איירי ולאחר שנקבר ובשם ריב"א כחנמי דגמלגל אסור דנפקא לן מראשיכס אל תפרעו (ויקרא י) הא כולי עלמא אסורי ואניהו אוננים הוו ובתשמיש המטה דאסורין בסמוך ורלו להמיר באנינות דלאמרינן פ"ק דכחכות (דף ד. ו) ויש אבילות אסור דקאמרינן התם מכניסין את המה לחדר ובעל צעילת מזהה ופירש והא דקאמרינן התם אבילות דהכא קילא ואתי לולולי בה ומקשה מאי קילא אילימא דקמיני בעל צעילת מזהה משום דלא חילל אבילות עליה אינו רואה לומר שאין קולא דברר אלא הכי קאמר אין קולא באבילות כי אם באנינות ולא אתי לולולי באבילות: ואין בבריבין ע"י. פירש בקונטרס דברכות פרק מי שמחו (דף י"ו. ו) ויש ברכת המזון ואין המזו"א אלא גבי המזו"א מאי שייך לירוף ויש לפרש דגמגמא קאמרינן דאין מברכין עליו אלא מצוה לחלק דהוה כשניש שאכלו שמצוה לחלק ואין זה האונן מלטרף עמהן ואין מומנין עליהן עמהן לומר נכרך שאכלנו משלו ואי לא הוה תני אלא חדא הוה אמינא לענין נכרך שאכלנו משלו דאין מלטרף אבל מלטרף להיות להם דין שלשה לנכך אחד מהן בעבור חברו להכי תני תרמי וריב"א מפרש דאין מברכין ומומנין חדא לומר נכרך שאכלנו משלו והלא לנכך בשם כמו שמוכיחין שם בעשרה פירש בקונטרס בפרק מי שמחו (ג"ז ס) ואינו מברך אין לר"ך לנכך ברכת המזון משמע מפירושו דאין אסור לנכך ובשמעתין נמי פירש כענין זה ומיהו מדקאמר ברש פרק מי שמחו התם למאן דאמר לרבי יחזק דהשאה נהגו לנכך ולזמן והיה אומר דלא איירי הכא רק כשהוא עוסק בצרכי המט שאין לו להתבטל מן המזו"א אבל בשעה שאינו עוסק שרי אי נמי בשעה שאחרים עוסקים והוא אינו עושה כלום ומיהו בירושל' אינו משמע כן והכי איתא התם * אינו אוכל כל זורכו עשה כל זורכו כ"י ואינו מברך ואם ברך אין עוין אחריו אמת ואם ברכו אחרים אינו עושה אחריהם אלא ואם משום ביטול מצות עסק בבתו מה ביטול יש צעניית אמת מיהו נראה לי משום שמיעת הברכה שלא תהיה אמת יתומה ועוד דלאמרינן לקמן הן עומדין ומתפללין והוא יושב ומצדיק עליו את הדין ומשמע שאינו עוסק בו כלל אלא יושב דומום ונראה דאסור לנכך וזב מלאחי בירושל' דריש פרק מי שמחו תני אס רצה להחמיר על עצמו אין שומעין על למה מפני כבודו של ממו או משום שאין לו מי שישא משאו ופריך וריש תנא פטור מנגילתו לולד וקא סלקא דעמיה דמייירי ביום טוב וכו' אינו טרוד לישא במשאו ומשני פסתר בחול פירוש בחולו של מועד ופריך והתניא פטור מתקיעת שופר אית לך למימר בחול ולא ביום טוב אמר ר' חנינא מכיון שהיו אוקוס להביא לו ארון ותכריכין דתנין תמן מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המה להביא ארון ותכריכין נמי כמו שהוה נושא משאו דמי שמשמע דפלגי בשבת וביום טוב דאין מברך במאי דלאמרינן מיהו הא קשיא לן דלאמרינן כפיסא בשבת מברך ומומין וברך עיון: בעא